

7.19 Rekatolizácia v Hornom Pfalcku

Správa očitého svedka
1627

Autor týchto záznamov v aktoch tirolskej provincie opisuje, čo sám zažil: príchod a pôsobenie prvých štyroch misionárov v protestantskom Hornom Pfalcku. Úspešné i neúspešné pokusy horlivých kapucínov znovu získať novovercov celého regónu pre katolícku Cirkev sa tiahne nemecky hovoriacou oblasťou od misie v Appenzelli r. 1586 až po Vestfálsky mier. Po r. 1648 striktné geografické ohraničenie katolíckych a protestantských oblastí náboženskej opätovnej získavanej týmto spôsobom na príkaz panovníka je už veľmi obmedzené. Kláštory rádu však po stáročia budú sprevádzať konvertitov a privádzať jednotlivcov k zmene konfesie.¹

Oficiálny pohľad Cirkvi a hovorenie o novovercoch ako o „poblúdených“, „heretikoch“ a „odpadlíkoch“ znemožňuje vidieť niečo dobré „extra ecclesiam“. Protestantí dušpastieri sa preto javili ako zvodcovia, ich veriaci ako bez spásy zatratení a ich „vinica“ vzdialená katolíckej starostlivosti, katechéza a sviatostná pastorácia ako „úplne spustnuté“.

Antiprotestantské pôsobenie štyroch kapucínov je veľmi ovplyvňované Tridsaťročnou vojnou: ich poverovateľ, Maximilián I. (1573-1651), ktorý spravoval Bavorsko od r. 1598 ako vojvoda a nakoniec do r. 1651 aj ako kurfirst, sa považuje za predstaviteľa rekatolizácie, absolutizmu a merkantilizmu vo svojej krajine. Zakladateľ Katolíckej ligy (1609) viedol Spolok katolíckych mocností proti protestantskej Únii. Po víťazstve na Bielej hore zvrhol príslušník strany cisára Ferdinanda II. svojho vlastného bratranca „zimného kráľa“ Friedricha V. Pfalckého. V prvých rokoch Tridsaťročnej vojny dobyl Kurfalcko (1622), zdedil hodnosť kurfirsta a v r. 1623 dostal aj Horné Pfalcko, ktoré sa tu rekatolizuje.²

10072 V tom istom roku, v prvom roku provincialátu veľadôstojného pátra Silveria,³ sme radi súhlasili so zbožným a zapáleným želaním Maximiliána, najjasnejšieho kurfirsta a vojvodu Bavorska, ktorý nás naliehavo prosil poslať do Horného Pfalcka niekoľkých bratov, ktorých sme pokladali za vhodných na túto úlohu, aby tam obrátili heretikov opäť na katolícku vieru.

Následne sme, potom čo sme obdržali od Apoštolskej Stolice požehnanie a povolenie, oficiálne vyslali štyroch bratov ako misionárov do Horného Pfalcka. Ako predstavení

---

¹ Dobré zachovaný stav švajčiarskych archívov umožnil fundovanú priekopnícku štúdiu a edíciu prameňov historikovi z Luzernu Josephovi SCHACHEROVI, Katalógy konvertitov švajčiarskych obyvčích kapucínov 1669-1891. 1-2, Fribourg 1992.

² Zdroj: Acta et Memorabilia Provinciae Tyrolensis cum origine et propagatione Monasteriorum, 39. O nemecký preklad latinského textu sa postaral Christian Heinrich Hien z bavorskej provincie. O bavorskom vojvodovi: vid' nižšie, úvod k dokumentu 7.22. O tu opísanej udalosti: Josef HANAUER, Bavorskí kurfirsti Maximilián a Ferdinánd Mária a katolícka reforma Horného Pfalcka, Regensburg 1993.

³ Silverius Meusburger z Eggu, narodený v r. 1582, vstúpil v r. 1600 do mladej tirolskej misie. Bol tu provinciálom v r. 1621-24, 1627-30, 1635-36. Na jeho radu založil salzburgský kniežací biskup univerzitu. Silverius podporoval od Mníchova až po Južné Tirolsko rozmanité formy ľudovej barokovej zbožnosti a zomrel v r. 1638 v Brixene.

sme do ich počtu určili veľadôstojného pátra Dominika z Passau,⁴ všeobecne známeho kazateľa provincie a rádu, vynikajúceho muža, ktorý bol už predtým v rôznych krajoch viackrát prudko napadnutý heretikmi, ale nikdy nie porazený. Na cestu mu bol za spoločníka a na prácu ako kazateľ a katechéta pridelený otec brat Maximilián z Deggendorfu,⁵ ktorý bol rovnako veľmi známy statočnosťou zmeny života ako svojou výučbou. Týmto (obom) a taktiež pátrom a spolubratom, ktorých sme s nimi poslali, určil najjasnejší kurfirst Neoforum, mesto vzdialené päť míľ od Norimbergu, nazvané v reči ľudu Neumarkt, ako miesto ich pôsobenia.

Na kázanie určil so zámkom susediaci kostol, ktorý sa v jazyku ľudu nazýva „die Schloßkürch“. Tu bola pred nie príliš dlhým časom zavedená kalvínska reformácia. Za príchodom ustanovil dom kazateľa, ktorý len prednedávnom obdržal nariadenie vysťahovať sa odtiaľ. Dom ležal blízko pri tomto kostole a stál osamote. (Tieto nariadenia mali platiť dočasne), pokým, ak bude treba v Pánovi určiť neskôr niečo iné. Podľa úmyslu najjasnejšieho bola úloha a povinnosť pátrov na misiu už určených a tých, ktorých bolo treba ešte čím skôr určiť, aby menovanému mestu Neumarkt ohlasovali Božie kráľovstvo, aby tam žijúcich bludárov priviedli z omylu k náprave, obrátili ich na vieru, obrátených vzdelávali v kresťanskej náuke a spovedali ich, a aby okrem toho konali to isté v Pánovi aj v susedných osadách a dedinách. (K tomu prišiel Apoštolský list, ktorý im túto kompetenciu a ešte mnoho iného priznal; ale o tom na inom mieste).

S akým veľkým osohom pre duše a s koľkou chválou pre nich samých a obzvlášť pre našu provinciu konali svoje dielo s Božou pomocou od začiatku až podnes, v Neofore a Neumarkte a v ich okolí, sa nedá – musím sa pravdaže snažiť o stručnosť – vykresliť pár slovami, a tiež nie, ako sa veľmi svedomito a verne starali o túto úplne spustnutú vinicu. Ani veľa slov by nestačilo. Ja sám, ktorý toto píšem a dosvedčujem, by som tomu nemohol veriť, keby som to nebol býval videl na vlastné oči.

---

⁴ Neskôr provinciálom tirolských kapucínov (1636).

⁵ Maximilián Münchsmair z Deggendorfu: kazateľ, lektor a novic-majster tirolskej provincie, v r. 1670 v Braunaue.